

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра ортодонції

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана Котюжинська

01 вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РАННЄ ОРТОДОНТИЧНЕ ЛІКУВАННЯ»

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітньо-наукова програма: «Стоматологія»

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Раннє ортодонтичне лікування» складена на підставі освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з підготовки докторів філософії магістрів зі спеціальності 221 «Стоматологія» ОНМедУ, затвердженою Вченою Радою ОН-МедУ від 07.10.2021 року (протокол № 2).

Розробники:

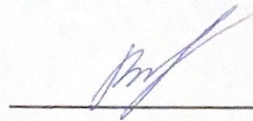
завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Горохівський В. Н.

завуч кафедри, ас. Кордонєць О. Л.

доцент кафедри, к.м.н. Суслєва О. В.

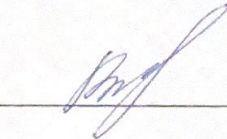
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ортодонтії
Протокол № 101 від 24.06.2022р.

Завідувач кафедри
Горохівський

Володимир

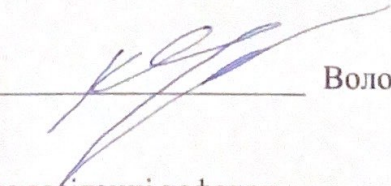
Погоджено із гарантом ОПП

Володимир Горохівський

Схвалено предметною цикловою методичною комісією зі стоматологічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 6 від 30.06.2022р.

Голова предметної циклової методичної комісії зі стоматологічних дисциплін
ОНМедУ

Володимир Крикляс

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90 Змістових модулів: 1	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання Дисципліна вільного вибору</i>
	Спеціальність 221 «Стоматологія»	<i>Рік підготовки 2</i>
	Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)	<i>Семестр III-IV</i>
		<i>Лекції (0 год.)</i>
		<i>Семінарські (46 год.)</i>
		<i>Практичні (0 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (44 год.)</i>
		<i>у т. ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
	<i>Форма підсумкового контролю залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Здобуття знань, умінь, навичок та компетентностей в галузі стоматології для започаткування та реалізації власного наукового дослідження, для розвитку здатності до безперервного розвитку та самовдосконалення.

Завдання:

1. Надання здобувачам ступеня доктора філософії знань основних принципів, методів та переваг лікування в ранньому віці;
2. Опанування навичок застосування сучасних методів лікування в ранньому віці;
3. Удосконалення знань щодо особливостей ретенційного періоду після завершення раннього ортодонтичного лікування.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

• **Загальних (ЗК):**

ЗК1 - Здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.

ЗК3 - Навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4 - Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК5 - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК6 - Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

• **Спеціальних (СК):**

СК1 - Глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини, майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної освіти.

СК3 - Здатність розробляти та управляти науковими проектами у сфері стоматології.

СК4 - Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі медицини відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

СК5 - Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК8 - Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 - Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

ПРН3 - Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.

ПРН9 - Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН10 - Використовувати результати наукових досліджень в стоматологічній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

ПРН15 - Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

ПРН17 - Демонструвати академічну добросовісність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- ріст та формування щелепних кісток у віковому аспекті;
- поняття про норму в ортодонтії;
- володіти основними та додатковими методами діагностики пацієнтів із зубощепними аномаліями та деформаціями в ранньому віці;
- клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування;
- особливості алгоритму дії при ранньому ортодонтичному лікуванні;

- класифікацію ортодонтичної апаратури, показання та протипоказання до використання апаратів різного механізму дії в різні вікові періоди;
- ретенційний період, його тривалість та обґрунтування; види ретенційних апаратів, особливості ретенційного періоду після завершення раннього ортодонтичного лікування;
- основні принципи і методи раннього ортодонтичного лікування пацієнтів із зубощелепними аномаліями та деформаціями

Вміти:

- аналізувати результати обстеження пацієнта із зубощелепними аномаліями та деформаціями;
- визначати зубощелепні аномалії та деформації згідно класифікації; Шість ключів оклюзії за Ендрюсом.
- визначати особливості росту та розвитку дитини у антенатальний та постнатальний періоди;
- володіти основними та додатковими методами діагностики пацієнтів із зубощелепними аномаліями та деформаціями;
- визначати клініко-біологічні основи раннього ортодонтичного лікування;
- охарактеризувати особливості підготовки пацієнтів до раннього ортодонтичного лікування ;
- визначати показання до комплексних методів лікування ортодонтичних пацієнтів;
- визначати показання та протипоказання до використання апаратів різного механізму дії в різні вікові періоди;
- визначити ретенційний період, його тривалість та обґрунтування; види ретенційних апаратів;

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема № 1. Етапи розвитку зубо-щелепного апарату у віковому аспекті: внутрішньоутробний, постнатальний. Анатомо-фізіологічні особливості порожнини рота та скронево-нижньощелепного суглобу новонародженого.

Морфологічні та функціональні особливості тимчасового, змінного прикусу.

Змінний прикус, його морфологічна та функціональна характеристика.

Морфологічні та функціональні особливості тимчасового прикусу. Його основні періоди. Симптом Цилінського, його прогностичне значення. Заклучні площини по L.J. Voume та A. Schwarz.

Змінний прикус, його морфологічна та функціональна характеристика. Етапи становлення висоти прикусу і росту щелеп.

Тема № 2. Основні етіологічні чинники виникнення ЗЩА у дитячому віці. Фактори ризику та ознаки формування патології прикусу у ранньому віці.

Визначення понять: «аномалія», «деформація», «вроджена», «набута»,

«спадкова». Класифікація етіологічних факторів розвитку ЗЩА, раннє виявлення їх за допомогою додаткових методів обстеження

**Тема № 3. Психологічна підготовка. Особливості роботи з дітьми
Адаптація дитини до апаратів.**

психологічна підтримка і контакт з дитиною протягом ортодонтичного лікування, особливості ведення дітей з різними синдромами, адаптація дітей до ортодонтичних апаратів.

Тема № 4. Методи лікування ортодонтичних хворих. Показання до ортодонтичного лікування дітей. Профілактична направленість і комплексність ортодонтичного лікування. Можливість саморегуляції зубощелепних аномалій. Вибір методів лікування з урахуванням віку хворого, ступеню вираженості аномалій. Диспансерні групи.

Функціональна ортодонтія.

Показання до ортодонтичного лікування дітей. Методи, які використовуються при лікуванні зубо-щелепно-лицьових аномалій та деформацій. Профілактична направленість і комплексність ортодонтичного лікування. Можливість саморегуляції зубощелепних аномалій. Межі ортодонтичної терапії. Вибір методів лікування з урахуванням віку. Диспансерні групи.

Тема №5. Апаратурний метод. Загальна характеристика методу. Показання до використання у різні вікові періоди. Класифікації ортодонтичної апаратури.

Класифікації ортодонтичної апаратури.

Класифікація ортодонтичних апаратів: за принципом дії, за способом і місцем дії, по виду опору, за місцем розміщення, за способом фіксації, за видом конструкції, за призначенням.

Тема №6. Хірургічні методи лікування

Хірургічні методи, які використовуються при лікуванні ортодонтичних хворих: 1) втручання в межах м'яких тканин порожнини рота; 2) в межах зубних рядів; 3) в межах альвеолярного паростку; 4) в межах базальних частин щелеп та інших ділянках черепа.

Тема №7. Протетичний метод лікування. Особливості ретенції при ранньому ортодонтичному лікуванні.

Основні методи протетичного лікування в період тимчасового і змінного прикусу, Особливості ретенції при ранньому ортодонтичному лікуванні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
Тема	Усього	Лекції	Семінари	Практич ні	Лаборатор ні	СРС
Змістовий модуль 1.						

Тема № 1 Етапи розвитку зубо-щелепного апарату у віковому аспекті: внутрішньоутробний, постнатальний. Анатомо-фізіологічні особливості порожнини рота та скронево-нижньощелепного суглобу новонародженого. Морфологічні та функціональні особливості тимчасового, змінного прикусу. Змінний прикус, його морфологічна та функціональна характеристика.	14	0	6	0	0	8
Тема № 2. Основні етіологічні чинники виникнення ЗЩА у дитячому віці. Фактори ризику та ознаки формування патології прикусу у ранньому віці.	12	0	6	0	0	6
Тема 3. Психологічна підготовка. Особливості роботи з дітьми. Адаптація дитини до апаратів	12	0	6	0	0	6
Тема 4. Методи лікування ортодонтичних хворих. Показання до ортодонтичного лікування дітей. Профілактична направленість і комплексність	14	0	8	0	0	6

ортодонтичного лікування. Можливість саморегуляції зубощелепних аномалій. Вибір методів лікування з урахуванням віку хворого, ступеню вираженості аномалій. Диспансерні групи. Функціональна ортодонція.						
Тема 5. Апаратурний метод. Загальна характеристика методу. Показання до використання у різні вікові періоди. Класифікації ортодонтичної апаратури.	14	0	8	0	0	6
Тема 6. Хірургічні методи лікування	12	0	6	0	0	6
Тема 7. Протетичний метод лікування. Особливості ретенції при ранньому ортодонтичному лікування.	12	0	6	0	0	6
Всього	90	0	46	0	0	44

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

6. Теми практичних занять 16 годин

№ теми	Зміст заняття	К-сть годин

1	Етапи розвитку зубо-щелепного апарату у віковому аспекті: внутрішньоутробний, постнатальний. Анатомо-фізіологічні особливості порожнини рота та скронево-нижньощелепного суглобу новонародженого. Морфологічні та функціональні особливості тимчасового, змінного прикусу. Змінний прикус, його морфологічна та функціональна характеристика.	6 год
2	Основні етіологічні чинники виникнення ЗЩА у дитячому віці. Фактори ризику та ознаки формування патології прикусу у ранньому віці.	6 год
3	Психологічна підготовка. Особливості роботи з дітьми Адаптація дитини до апаратів	6 год
4	Методи лікування ортодонтичних хворих. Показання до ортодонтичного лікування дітей. Профілактична направленість і комплексність ортодонтичного лікування. Можливість саморегуляції зубощелепних аномалій. Вибір методів лікування з урахуванням віку хворого, ступеню вираженості аномалій. Диспансерні групи. Функціональна ортодонція.	8 год
5	Апаратурний метод. Загальна характеристика методу. Показання до використання у різні вікові періоди. Класифікації ортодонтичної апаратури.	8 год
6	Хірургічні методи лікування	6 год
7	Протетичний метод лікування. Особливості ретенції при ранньому ортодонтичному лікування.	6 год
	Всього	46 год

5.3. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Підготовка до практичних занять 1 – 3	8
2.	Тема 2. Підготовка до практичних занять 4 - 6	6
3.	Тема 3. Підготовка до практичних занять 7 – 9	6
4.	Тема 4. Підготовка до практичних занять 10 – 13	6
5.	Тема 5. Підготовка до семінарських занять 14 – 17	6

6.	Тема 6. Підготовка до семінарських занять 18– 20	6
7.	Тема 7. Підготовка до семінарських занять 21 – 23	6
	Всього	44

7. Методи навчання

Семінарські заняття: бесіда, обговорення проблемних ситуацій, обговорення клінічних ситуацій, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами. Самостійне відпрацювання практичних навичок.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на семінарському занятті Оцінювання успішності вивчення тем дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою. Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до цілого числа.

Підсумковий контроль. Вивчення навчальної дисципліни завершується усним заліком. Залік отримують аспіранти (пошукувачи), які не мають пропусків занять або відпрацювали пропущені аудиторні заняття і мають середній бал не менше, ніж 3,00.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з

	деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) x 40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За рейтинговою шкалою *ECTS* оцінюються досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою *ECTS*

Оцінка за шкалою <i>ECTS</i>	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до семінарських занять

- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання

11. Перелік теоретичних питань

1. Розвиток зубо-щелепного апарату во внутрішньо-утробному періоді. Особливості формування твердого піднебіння.
2. Періоди внутрішньоутробної закладки тимчасових та постійних зубів.
3. Особливості порожнини рота новонародженого і їх значення в процесі формування зубо-щелепного апарату.
4. Морфо-функціональна характеристика тимчасового прикусу.
5. Періоди тимчасового прикусу.
6. Симптом Цілінського і його прогностичне значення
7. . Морфо-функціональна характеристика змінного періоду прикусу.
8. Особливості розвитку жувальної мускулатури у дітей.
9. Особливості будови скронево-нижньощелепних суглобів у дітей, поступове вдосконалення рухів нижньої щелепи.
10. Фактори, що забезпечують ріст та розвиток щелеп.
11. Особливості клінічного обстеження пацієнтів з зубо-щелепними аномаліями та деформаціями.
12. Методи проведення прямої та непрямой палатографії.
13. Характеристика мовної функції в нормі та при аномаліях та деформаціях зубо-щелепного апарату.
14. Вплив порушеного носового дихання на формування зубо-щелепного апарату и організму в цілому.
15. Методика проведення дихальної проби
16. Особливості типу ковтання, їх характеристика.
17. Роль ковтання у розвитку зубо-щелепних аномалій. Діагностика порушеного ковтання.
18. Рентгенологічні методи дослідження зубо-щелепного апарату у дітей. Прицільна і аксіальна рентгенографія зубів, ортопантомографія, телерентгенографія.
19. Роль телерентгенографії в діагностиці і прогнозуванні результатів ортодонтичного лікування.
20. Класифікації ортодонтичної апаратури.
21. Функціонально-діюча ортодонтична апаратура, її характеристика та призначення.
22. Функціонально-направляюча ортодонтична апаратура, її характеристика та призначення.
23. Механічно діюча апаратура, її характеристика та призначення.
24. Ортодонтичні апарати комбінованої дії, її характеристика та призначення.
25. Морфологічні зміни в тканинах пародонту при переміщенні зубів.
26. Основні принципи і методи ортодонтичного лікування зубо-щелепних аномалій та деформацій.
27. Характеристика біологічного методу лікування.
28. Характеристика апаратурного методу лікування.
29. Характеристика хірургічних методів лікування.

30. Фізіотерапевтичні методи лікування ортодонтичних хворий, показання до застосування.
31. Основні методи профілактики виникнення зубо-щелепних аномалій та деформацій.
32. Диспансеризація дітей дошкільних дитячих закладів за групами ризику.
33. Роль спадковості, шкідливих звичок, стану ЛОР-органів на виникнення ортодонтичної патології.

12. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Головка Н. В.-Ортодонтія.-Полтава.-2015. - с. 128-132.
2. 3. Смаглюк Л. В. Базовий курс з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок,
3. А. М. Білоус. – Полтава: Бліц Стайл, 2019. – С.173-184.
4. 4. Фліс П.С. та співав., Ортодонтія: підручник для студентів стоматологічних
5. факультетів вищих мед.закладів освіти IV рівня акредитації – Київ, 2019р.,
6. Фліс П. С. Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці : підручник / П. С. Фліс, А. З. Власенко, А. О. Чупіна. – К. : Медицина, 2013. – 255 с. : іл., табл.

Додаткова література

1. В. Головка ОРТОДОНТИЧНІ АПАРАТИ.- Вінниця НОВА КНИГА, 2006
2. Нанда Р. Біомеханіка та естетика в клінічній ортодонтії .- Київ, 2016 рік
3. Bhalajhi SI., et al. “Orthodontics: The art and science”. Sixth edition. Arya (Medi)
4. Publication (2015)
5. William R Proffit., et al. “Patient Interaction in Planning”. In: Contemporary
6. Orthodontics Elsevier Ltd (2019): 138.
7. 5. RamyIshaq. “The Orthodontic Patient: Examination and Diagnosis”. EC
8. DentalScience 18.5 (2019): 975-988

13. Інформаційні ресурси

1. Державний Експертний Центр МОЗ України <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>
2. [Laura Mitchell](#), «An introduction to orthodontics», 2013 – 336 p.
3. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbu.gov.ua/>